

Nota archeologie Halen (Zelem) Dorpsstraat 37-39

Verslag van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
2019L77

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., WIJNEN, J. en JANSSEN, J., (2019), Halen (Zelem), Dorpsstraat 37-39, verslag van het landschappelijk bodemonderzoek (proefputten en proefsleuven), Haast-rapport 2019-72, D/2019/12654/72

Rik van de Konijnenburg - Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik.vandekonijnenburg@telenet.be

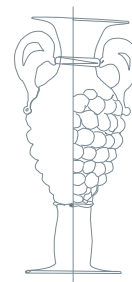
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/72

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: proefput 1, profielkolom

INHOUD

Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens
2. Aanleiding van het vooronderzoek
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
4. Gemotiveerd advies: te nemen maatregelen
5. Lijst van de figuren

Programma van maatregelen uitgesteld vooronderzoek

1. Administratieve gegevens

Projectcode:	2019L77
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9642
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9642
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9642
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9642
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog)
	Joan Janssen (archeoloog- assistent)
	Jeroen Wijnen, fysisch geograaf - aardkundige
Betrokken personen buiten het project:	
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018

Bounding Box:

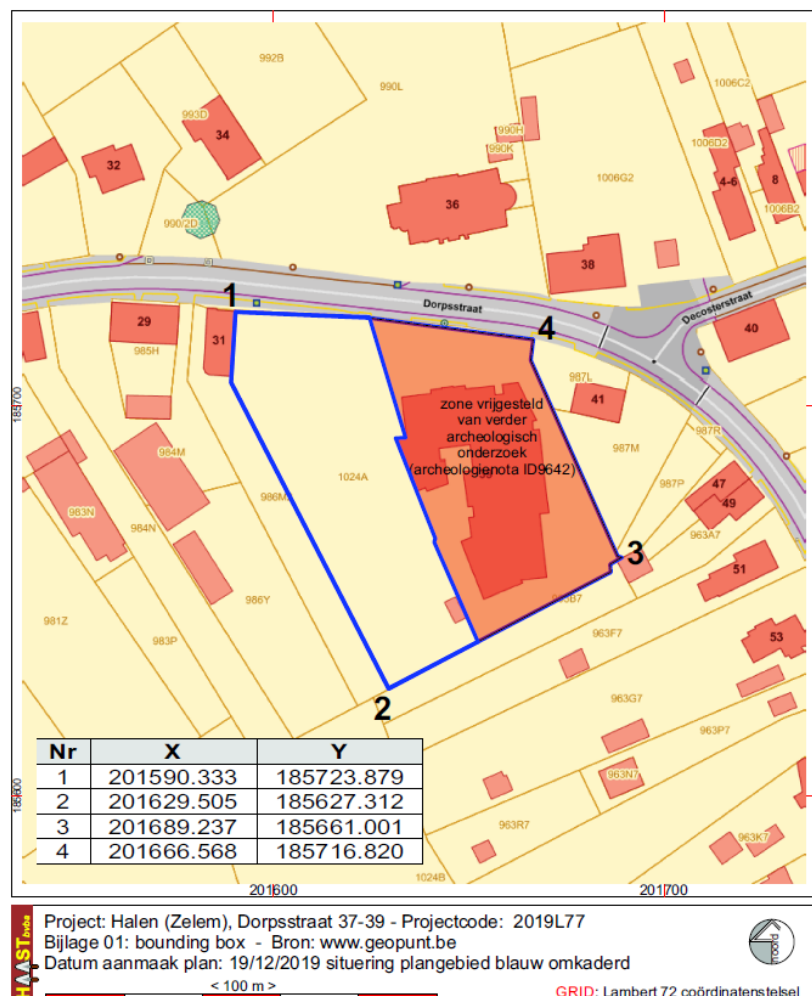

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale ligging: Halen (Zelem), Dorpsstraat 37-39, kadastraal perceel Halen, afd 3, Zelem, sectie B, percelen 1024a. het terrein (kadastrale perceel) is 2940,48 m² groot.

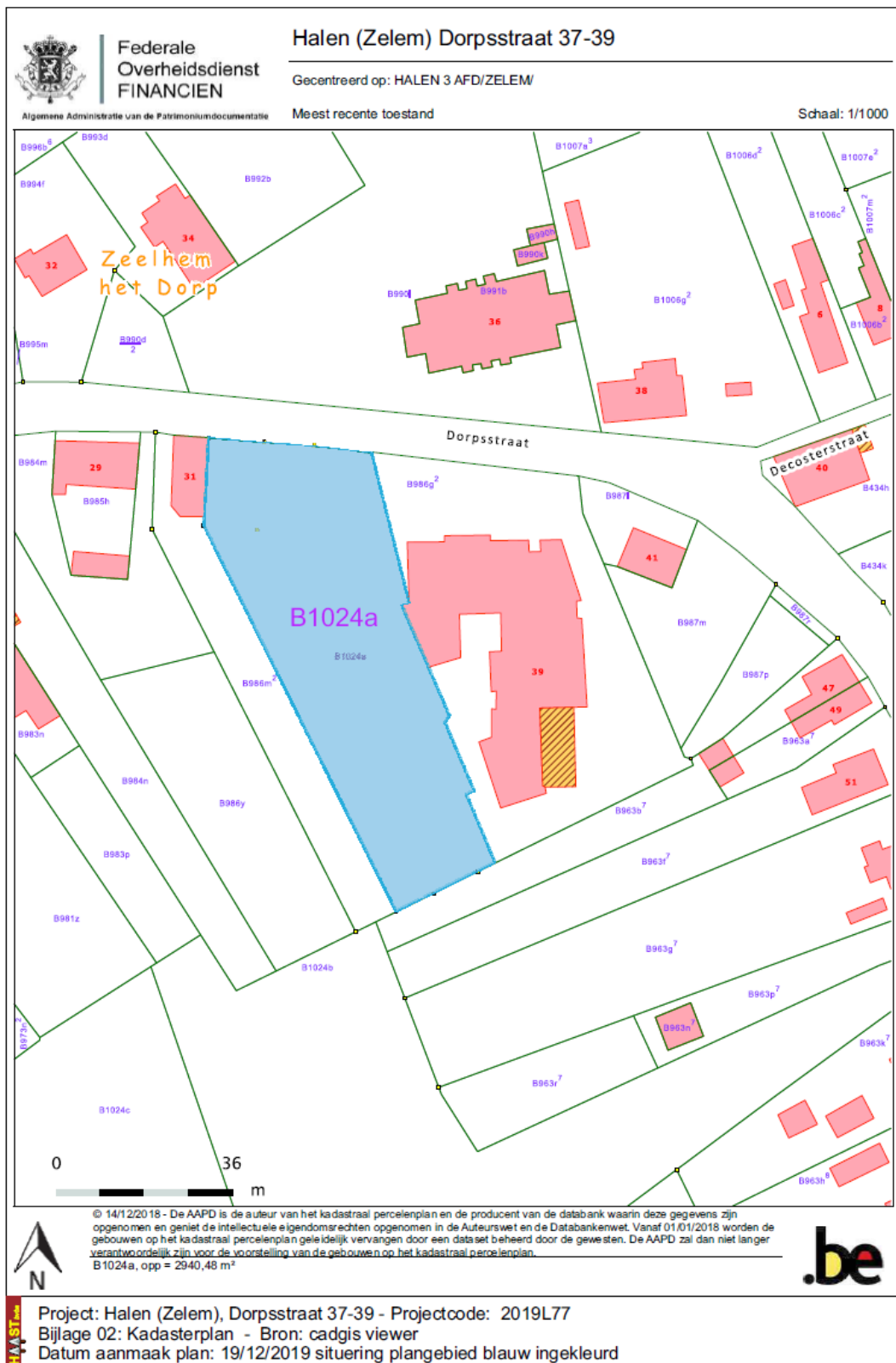

Fig. 2: Situering van het onderzoeksgebied op het kadasterplan, situatie 01/01/2019 (cadgis viewer grand public)

2. Aanleiding van het vooronderzoek

De nieuwbouw op perceel 1024a omvat op het gelijkvloers 5 klaslokalen, binnenspeelruimte met podium, 5 sanitaire blokken en bergingen en beslaat een overdekte ruimte van ca. 870 m². Samen met de buitenaanleg wordt de grens van 1000 m² bodemingreep ruim overschreden. De funderingen worden aangelegd als funderingsstroken, gegoten beton, waarop de opbouw verder aangezet wordt. De funderingsgreppels worden uitgegraven tot op stabiele en vorstvrije ondergrond, minimaal 80 cm onder het bestaande maaiveld.

In de zuidwesthoek van de nieuwbouw, buiten het gebouw, worden drie infiltratieputten voorzien van respectievelijk tweemaal 10.000 liter en eenmaal 5.600 liter inhoud.

Voor gedetailleerde plannen, cfrt archeologienota 9642:
<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9642>

3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Algemeen kan gesteld dat behoudens het centrale deel van het terrein een sterk geroerde bodemopbouw werd aangetroffen terwijl centraal het terrein slechts matig verstoord lijkt te zijn. Maar, de bodemopbouw komt niet overeen met de verwachting; een ZAf, zand-bodem. De aangetroffen B-horizont is duidelijk een zandleem horizont, zelfs bijna lemig van structuur en textuur. Noch in werkput 1, 30 meter meer zuidelijk aangelegd, noch in werkput 3, 36 m meer noordelijk aangelegd, werd een gelijkaardige horizont/bodem aangetroffen.

Bovendien geen enkele van de aangetroffen stratigrafieën is te vergelijking met het referentieprofiel zoals weergegeven op fig. 5. In de omgeving bevinden zich ook w-ZBf bodems. Behoudens de drainageklasse, de A in ZAf kan zeer natte gronden betekenen terwijl de B in ZBf wijst op droge tot matig natte bodems, betekent het prefix w- "klei-zandsubstraat", hetgeen, gelet op de gleyverschijnselen en de eerder lemige textuur van de bodem hier meer van toepassing zou zijn wat betreft de diepere ondergrond (-80 cm tov het maaiveld).

Echter, dit verklaart nog niet de B-horizont in werkput 2, tenzij dit het klei-zandsubstraat al zou zijn wat op zich betekent dat ook hier de bodemopbouw sterk verstoord en afgetopt is.

Om meer inzichten te krijgen in de bodemopbouw in het centrale deel van het terrein werden aan de west- en oostzijde van het projectgebied, ter hoogte van werkput 2, twee kleine proefsleuven aangelegd.

In proefsleuf 1, aan de oostgrens van het projectgebied tegen de school werd in de helling een proefsleuf aangelegd van 1,80 m breed en 6,20 m lengte. Het terrein stijgt hier plots van 28,26m TAW naar 29,12 m TAW over een afstand van nauwelijks vier meter. Meteen bij de eerste graafbeweging bleek het terrein opgevuld met bouwpuin. Dat puin bleef het beeld van de sleuf domineren over de volledige lengte en tot een diepte van meer dan een meter aan de oostzijde van de sleuf en 40 cm diepte aan de westzijde. Daar werd de bodem steeds "lemiger" met in de zuidelijke helft van de sleuf nog steeds de sporen van een kuil, grijsbruin tot donkergrijs van kleur vermengd met recent bouwpuin.

Proefsleuf 2, werd aangelegd in het verlengde van proefsleuf 1 tegen de westelijke grens van het projectgebied. De sleuf meet 1,80 m breed en is 5,70 m lang. Onmiddellijk onder de strooisellaag werd hier de lemige B-horizont zoals beschreven in profielkolom 1 aangetroffen. Maar, over het volledige oppervlak en tot een uitgegraven diepte van 70 tot 80 cm (en dieper) werd afval aangetroffen in de vorm van resten van plasticfolie, bouwpuin en ander afval.

4. Gemotiveerd advies: te nemen maatregelen

Zowel uit de proefputten 1, 2 en 3 als uit de proefsleuven 1 en 2 blijkt dat binnen het projectgebied de bodemopbouw ernstig verstoord is. Nergens werd een echte Ap horizont aangetroffen en de lemige B-horizont die aangetroffen werd in werkput 2 en de proefsleuven 1 en 2, beperkt zich tot het centrale deel van het projectgebied. In de proefputten 1 en 3 werd deze horizont niet aangetroffen. Bovendien staat deze horizont

haaks op de beschrijvingen van de bodems zowel in de verklarende tekst bij de bodemkaart van België als in de beschrijving van een arenosol volgens de World Reference Base. Verwacht werd hier een Z-bodem (Zand) aan te treffen, maar enkel in werkput 1 is er sprake van een sterk geroerde zanderige laag onder de verharding van de parking.

Het terrein daalt over quasi de volledige lengte aan de oostelijke grens “plots” met ongeveer 60 tot 85 cm. Het aanpalende terrein, perceel B986g2, ligt gemiddeld boven de grens van +29m TAW terwijl het projectgebied, perceel B1024a gemiddeld zelfs maar op 27,50 m ligt. Ook dat kan beschouwd worden als verstoring van het terrein; er is grond verdwenen.

Advies:

Naar archeologische verwachting kan besloten worden dat het terrein te sterk verstoord en geroerd is om nog sporen en/of artefacten in situ aan te kunnen treffen. Het advies luidt dan ook het terrein vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van **archeologische vondsten**. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#).

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

Fig. 3: Profielkolommen in de aangelegde proefputten vergeleken met het referentieprofiel van een arenosol (ZAf bodem)

5. Lijst van de figuren

COVERFOTO: Proefput 1, profielkolom

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Situering van het onderzoeksgebied op het kadasterplan, situatie 01/01/2019 (cadgis viewer grand public)

Fig. 3: Profielkolommen in de aangelegde proefputten